

Opinie Debat

We moeten weer leren om het oneens te zijn: meningen verbannen helpt niet

Sinds corona denken we soms dat critici de oplossing van grote problemen in de weg staan. Dat is een gevaarlijk misverstand, denkt arts en wetenschapper Jona Walk.

Jona Walk 30 mei 2022, 09:16

Ik heb geluk met leuke, politiek geïnteresseerde vrienden die toen de oorlog in Oekraïne uitbrak hun verschillende perspectieven op het conflict met mij deelden. Maar een vriendin sprak laatst haar zorgen uit over de groep: 'Ik hoop dat we niet uit elkaar vallen door onenigheid op dit onderwerp.'

Het was nooit in mij opgekomen anders over mijn vrienden te denken op basis van hun meningen over de oorlog in Oekraïne, maar ik vrees dat haar angst bij veel mensen in Nederland resoneert. We hebben net twee jaar coronacrisis achter de rug en ik heb inmiddels te vaak gehoord dat vriendschappen en zelfs familiebanden verscheurden door meningsverschillen.

Dat probleem beperkte zich niet tot de privésfeer. Voor de medische wereld was de pandemie onze grootste uitdaging in jaren, maar we bleken vaak niet in staat om echt debat te voeren, ook niet in de politiek. De premier van Canada sprak over ‘unacceptable opinions’ en dat sentiment werd gedeeld door meerdere Nederlandse politici.

‘Onbespreekbaar’

Het toenemend verbannen van bepaalde meningen bemoeilijkt al langer vrije discussie. Nu vrees ik dat we een samenleving worden waarin zelfs een gesprek tussen twee vrienden met verschillende opvattingen niet meer mogelijk is omdat een ander beeld per definitie ‘onbespreekbaar’ is geworden. Sociale media versterken dit omdat ze ons leren mensen met een afwijkende mening te vermijden, waardoor we onze capaciteit verliezen om door middel van constructief debat goede en slechte ideeën te onderscheiden.

Maar ik denk dat er nog meer speelt. Steeds vaker hebben we het gevoel dat de samenleving geconfronteerd wordt met existentiële problemen, en we vrezen dat critici de oplossingen in de weg zullen staan.

Toch is dat absoluut de verkeerde insteek. Het gevaar vandaag is dat we een maatschappij worden waar mensen hun ideeën liever aanpassen aan die van de groep dan het risico lopen om vrienden, familie of een baan te verliezen.

Deze onveilige situatie leidt niet alleen tot inperking van de vrijheid van meningsuiting – wat op zichzelf al erg genoeg zou zijn – maar ook tot het verlies van maatschappelijk denk- en probleemoplossend vermogen.

De meest unieke kwaliteit van mensen is hun gave om verschillende mogelijkheden te schetsen en met elkaar te delen. Wij leren van gesprekken waarin we geconfronteerd worden met andere opvattingen. Het democratische proces is afhankelijk van vrij debat voorafgaand aan besluitvorming en kan niet functioneren

als bepaalde standpunten per definitie onbespreekbaar zijn. De grootste wetenschappelijke en technologische vooruitgang ontstaat buiten gebaande paden.

Dit verdwijnt als ideeën al gecensureerd worden voordat ze een breder publiek kunnen bereiken, of als men niet durft om er fanatiek over in discussie te gaan.

Oorlog is zelden zwart-wit

Om maximaal gebruik te maken van onze gaven moeten wij – de moderne mens anno 2022 – weer leren om het met elkaar oneens te zijn. The science is never settled en in de echte wereld is oorlog zelden zwart-wit. De problemen waar onze samenleving vandaag mee te maken heeft op het gebied van economie, gezondheid en milieu zijn ongekend complex.

En deze problemen kunnen alleen maar worden opgelost door verschillende partijen en pluriforme meningen bij elkaar te brengen. Als wetenschapper vrees ik de dag dat we het allemaal met elkaar eens zijn, want dat zou de dag zijn waarop we uitgeleerd zijn en er niets meer onderzocht kan worden.

Geef andersdenkenden de kans om hun standpunten toe te lichten zonder dat dit onmiddellijk consequenties heeft voor de vriendschap, de baan of de samenwerking. En vertrouw erop dat we door open debat in plaats van censuur echt wel in staat zijn om goede en slechte ideeën van elkaar te onderscheiden.

Lees ook:

Zo voorkom je dat een debat ontspoord

Hoe blijven we in gesprek met [andersdenkenden](#)? Filosoof Jeroen de Ridder heeft een idee.

Lees ook:

Waarom een debat over het coronabeleid zo moeilijk is

Van Herstel NL tot ic-medewerkers die pleiten voor minder coronapatiënten op hun afdeling – initiatieven om de coronacrisis op een andere manier aan te pakken leiden bij het kabinet vooralsnog niet tot een koerswijziging. Waarom is het zo lastig om [het beleid ter discussie te stellen](#)? Drie denkers delen hun visie.

opinie

Net binnen

MEER >

Liveblog [Boerenprotest](#)

**Politie deelde maandag
tientallen boetes uit bij
boerenacties**

Liveblog [Oorlog in Oekraïne](#)

**G7-landen onderzoeken
prijsplafonds Russische olie en
gas**

[Regeling](#)

**Kuipers: euthanasie voor
kinderen onder de 12 jaar
mogelijk**

[Pandemie](#)

**Belgische studie: vrouw en
zwaar zijn risico's langdurige
covid**

Opinie Ruimtelijke ordening

De Omgevingswet is
weinig democratisch

Lezersreacties

Jezus is het altijd
met je eens. Ook bij
de breuk met je
moeder?

Column

Sylvain Ephimenco

De mensonterende
bestorming bij Melilla
is een voorbode

Best gelezen

MEER >

1 **Politie deelde maandag
tientallen boetes uit bij
boerenacties**

2 **Data uit de menstruatie-
app kan straks als bewijs
dienen in abortus-
rechtszaken**

MEER OPINIE ▾

Wilt u iets delen met Trouw?

Tip [hier](#) onze journalisten

Algemeen

Over ons
Contact met Trouw
Privacystatement
Abonnementsvoorwaarden
Gebruiksvoorwaarden
Cookiebeleid
Cookie-instellingen
Auteursrecht
Colofon

Service

Klantenservice
Mijn account
Vakantieservice
Adverteren
Losse verkoop

Meer Trouw

Abonneren
Nieuwsbrieven
Digitale krant
Webwinkel
RSS-feeds
Facebook
Twitter
Android apps
iOS apps

Navigeer

Columnisten
Recensies
Archief

Op alle verhalen van Trouw rust uiteraard copyright.

Wil je tekst overnemen of een video(fragment), foto of illustratie gebruiken, mail dan naar copyright@trouw.nl.

© 2022 DPG Media B.V. - alle rechten voorbehouden